

SLOVENSKI NAROD

Čitaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, prillice. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Radić zopet na kolenuh

Radić je moral preklicati svoje izjave na nedeljskih shodih. — Vlada RR se ukvarja samo s komplikacijami, kako bi preprečila svoj padec. — Uzunović se hoče zavarovati pred Pašićevimi pristaši.

— Beograd, 31. avgusta. Beogradska politična javnost, ki je bila tekom nedelje in včerajšnjega dne v zvezi z nenadnimi ultimativnimi izjavami Stepana Radića na nedeljskih skupščinah v Hrvatskem Zagorju precej razburjena, je danes dopoldne zavzela zopet svoje mirno stališče. Radikalni voditelji so dobro razumeli položaj, v katerega jih je spravil voditelj HSS in so odgovorili z energičnim protiultimatom, ki je popolnoma uspel.

Razgovor med Stepanom Radićem in zunanjim ministrom dr. Ninčičem kot emisarijem vlade in ministrskega predsednika Uzunovića, je prinesel popolno razčiščenje, ki bo menda sedaj trajalo do povratka Stepana Radića s septembarskega zasedanja Društva narodov v Ženevi. Stepan Radić se je moral še enkrat udati in ukloniti pred enostavno nevarnostjo, da izpade iz vlade in da bo pahnjen v opozicijo. Izjava, ki jo je podal Radić po sestanku z zunanjim ministrom dr. Ninčičem zagreškemu »Večeru«, se čita kakor spokorna kapitulacija moža, ki ni zmogel resnejšega političnega koraka. Radić je preklical vse svoje trditve proti vladi, izreči je moral formalno priznanje in lojalnost ministrskemu predsedniku Uzunoviću ter naprositi dr. Ninčiča, da tolači kralju svoje neizpremenjene udanostne čute.

Z nedeljskim incidentom, ki je bil včeraj teatralno likvidiran v Zagrebu v salonskem vozu tekem dnevne konference z zunanjim ministrom dr. Ninčičem, je kot rečeno nastopila mirna atmosfera in politični krogi se lahko zopet bavijo s kombinacijami, ki so zadnje dni nekako na dnevnem redu. Eno pa je le dosegel incident s Stepanom Radićem, da je namreč sedaj položaj popolnoma jase, kar se tiče njegove nestabilnosti. S trajnim Radićevim sodelovanjem ne računa nihče več. Opozicija se ga je popolnoma otrešla, radikalna stranka pa pripravlja z naravnost mrzlično vneto nove kombinacije, ki naj najdejo radikalno stranko pripravljeno za vse eventualnosti.

V radikalni stranki vre na vse strani. Vse frakcije ponujajo sedaj svoje odresilne kombinacije, nad vsemi temi kombinacijami pa lebdi vprašanje homogenosti in nadaljnjega obstoja radikalne stranke, ker je znano, da se za raznovrstni kombinacijami skrivajo težki problemi nadaljnje enotnosti njenega organizma. Radikalni se dobro za-

vedajo svoje razcepljenosti in snujejo vsakodnevne kombinacije, da bi z njimi prikrili notranjo razsulo ter nevarnost nove krize.

Pašićevci so naravno izbrali najnovejši incident s Stepanom Radićem, da ponovno udarijo proti ministrskemu predsedniku Uzunoviću, kateremu očita, da je na ljubo Stepana Radića žrtvoval dolgoletnega in nad vse zaslužnega premijera Pašića in ga potisnil v stran. Po drugi strani pa odgovarjajo pristaši Uzunovićeve politične smeri, da se bo že našel izhod iz situacije, ako bi izpadel Stepan Radić in da o kakem povratku Nikole Pašića na državno krmilo ne more biti govora, ker so trenutni činitelji proti Pašiću. Za prvo silo imajo pristaši Uzunovićeve politike pripravljene sledeče kombinacije. Najprvo kombinacijo s skupino Voje Marinkovića ter z dr. Nikićem in samostojno skupino po gl. Preke, ki bi se priključil novi vladi. Ta kombinacija računa na nadaljno podporo črnogorskih in hrvatskih federalistov. V drugi kombinaciji se navaajajo radikali. Pribečević in skupina dr. Nikića. V najmanj verjetni kombinaciji se vključujejo radikali, Pribečević in dr. Korošec. Uzunović računa z vsemi temi kombinacijami in je že razposlal agente k dotičnim voditeljem, da sondirajo teren.

Doznava se tudi, da poizkuša ministrski predsednik Uzunović, da si z jamači tudi v radikalni stranki sami primerno avtoritativno ozadje in da zlepi večino, ki bi ga interno podpirala proti vsakemu navalu Pašićevcev. V tej zvezi treba omeniti, da se je v Jagodini sestal z bivšim radikalnim prvakom in radikalnim disidentom Nastasem Petrovićem in da se je vršil tudi v Beogradu sestanek med Uzunovićeve pristaši in člani radikalne stranke izključenega Ljube Jovanovića. Sodi se, da je Uzunović pripravil podvzeti veliko akcijo, da zbere razkropljene vrste radikalne stranke magari z disidenti in z izključenimi člani, samo da se obdrži na vladi.

Kot rečeno so to kombinacije, ki krožijo v radikalnih vrstah kot neka prednaznani dogovori, ki se pripravljajo. Danes dopoldne se je ministrski predsednik Uzunović sestal z ministrom prosvete Trifunovićem in se z njim razgovarjal o svojih političnih ciljih. Anketni odbor je v Narodni skupščini nadaljeval preiskavo v znanih korupcijskih aferah.

Gospod Jelačin na hrbtih branjevcev in sejmarjev

Njegovo dokumentarično priznanje, da je poraz konsumarske liste neizogiben.

Danes je »Slovenec« objavil klerikalno kandidatsko listo za volitve v Zbornico za trgovino in obrt. Na listi so večinoma pristni klerikalci, ki so absolutno poslušni politični komandi SLS tako, da bi stanovsko-gospodarska zbornica trgovcev in obrtnikov — ako bi ta lista zmagala, prešla popolnoma pod komando konsumarske politike klerikalcev. Poleg klerikalcev so si konsumarji vzeli na listo za okrasek tudi nekaj pristave drugih strank. Tako vidimo tu radikale Strmečkega iz Celja, Janka Tavčarja iz Maribora, instalaterja Jakoba Babnika iz Ljubljane in brivca Blaža Zupanca iz Laškega. Od radićevcev, ki so na kandidatski listi, je najbolj znamenit g. Ivan Poljak iz Kamnika. V trgovski sekciji so kandidati klerikalne liste veletrgovci g. Josip Verlič, Venceslav Breznik, železninar, Avgust Čadež, Kolodvorska ulica 35, in Ivan Jelačin; namestniki pa: Anton Ravhekar (Pred Skofijo), Josip Gagel (Sv. Petra cesta), Rudolf Kovačič (Kongresni trg 19), Josip Petelin (Sv. Petra nasip). Na kandidatski listi je tudi par Nemcev, tako Valerijan Spruschna, mehanik v Ptuj, Hans Schuller, hotelir v Slovenjgradcu in Matija Rom v Kočevju.

Najbolj zanimiva je klerikalna kandidatska lista zato, ker z vso jasnostjo dokazuje, da je g. Jelačin že obupal nad zmago. On je volilec v prvi kategoriji trgovcev, torej med veletrgovci, katerih volilnih upravičencev je v vsej Sloveniji 341, od teh pa v Ljubljani sami 159. G. Jelačin pa ne kandidira med veletrgovci, dasi je on sam grost, razen tega pa se glavni udeležnik pri trgovskem kartelu »Sladkor«. Tudi njegova trgovina z jeshom na debelo »Vinocet« na Viču bi ga usposobljala za kandidata pred vsem v prvi kategoriji. Jelačin ne kandidira niti v prvi, niti v drugi, niti v tretji trgovski kategoriji, marveč v četrti, kjer so volilci samo najmanjši trgovci, ki plačujejo pridobnine manj kot 25 Din na leto in ki so strokovno organizirani kot sejmarji in branjevci.

On ni šel v to kategorijo zato, da bi mogel z uspehom zastopati stanovske in gospodarske interese teh malogospodarskih ljudi, za katere v ostalem ni-

kdar ni imel niti srca, niti razumevanja, pač pa zato, ker špekulira, da je tu edina možnost, se ta, da zleze v trgovsko zbornico na hrbtih branjevcev in sejmarjev. Jelačinu se cedijo sline le po glasovih teh volilcev, katerih interesi so mu kot veletrgovcu popolnoma tuji in neznan.

Zakaj se g. Jelačin štuli sedaj med branjevce in sejmarje? Zato ker ve, da v prvih treh trgovskih kategorijah sigurno ne bi bil izvoljen. V četrti kategoriji, v kateri je skupaj 6650 volilcev in med temi v Ljubljani 461, pa upa, da bi mu volilni aparat SLS po župniščih in stranskih vaseh, kjer je največ volilcev te kategorije, mogla pomagati do mandata. Ali tudi tu se bo g. Jelačin prevaril! Slovenski najmanjši trgovci po deželi, ki se vsak dan že po vaseh borijo za svoj obstoj v boju proti klerikalnim konsumom, ne bodo sedaj se g. Jelačina kot veletrgovca in kot prijatelja in zaveznika konsumarjev ponesli v zbornico kot svojega zastopnika. Utesesi g. Jelačina in milih trgovcev so tako različni, kakor interesi vrtnarja in kozla. Radi bi poznali onega, ki bi hoteli napraviti kozla za vrtnarja.

Razen trgovske kandidatske liste, razglasa »Slovenec« tudi klerikalno kandidatsko listo za obrtnike. Ta lista je pa skoraj čisto klerikalna in je videti, da je famozni »medstrankarski odbor« za ceno menda Jelačinove kandidature v IV. trgovski kategoriji, izročil slovenske obrtnike na milost in nemilost klerikalni stranki. Tudi tu je značilno, da gosp. Ogrin, ki se je na volilnem oglasu podpisal kot »industrialec« ter spada med veleposelstvenike, kandidira med malimi obrtniki III. kategorije, v kateri edini upajo klerikalci na morebitni uspeh. Tako se priznanju g. Jelačina glede trgovske skupine pridružuje priznanje g. Ogrina glede obrtniškega. Oba gospoda sta z objavo svoje liste celemu svetu naznanila, da smatra svojo stvar za izgubljeno.

Slovensko trgovstvo pa bo z njima obračunalo tako temeljito, da bo enkrat za vselej konec brezvestnih spekulacij s stanovskimi interesi našega gospodarskega sveta.

Nevarni svedrovci pod ključem

Uspešna racija v mestu in okolici. Aretacija 12 sumljivih oseb.

Zadnji čas, zlasti od sobote do ponedeljka so tatinski elementi izvršili razne večje ali manjše tatvine. Karakteristično je bilo, da so se kar vrstili dnevi vlomov in stanovanj in prodajalne. Ni bilo dneva brez vzloma. Iz tega so kriminalni organi sklepali, da so se zopet pojavili nevarni vlomilci, ki jim diše trgovine in privatna stanovanja.

Nič hudega sluteč se je nevaren vlomilec France Pibernik, po poklicu hlapec, toda delomržen, povrnil s potovanja, ko je popreje s svojim tatinskim tovarišem Janozom Možino, izvedel vlom v litrski konsum, kjer sta pokradla za 63.000 Din raznega manufakturnega blaga. Pibernik se je po vladu veselo sprehal po Karlovcu, Sušaku, Crikvenici in Zagrebu. Popreje je poslal v Ljubljani z Možino, a je se pravosodno odnesel pete pred stražnikom. Prejšnji teden se je Pibernik zelo elegantno oblečen vrnil v Ljubljano. V soboto popoldne je srečal neko svojo sorodnico ter jo povabil na izprehod v Tivoli. Mirno sta sedela v parku ter se pomenkovala. Kaj? Kdo ve? Kriminalni organi so ga izsledili in ravno popoldne je moral poslušati »prijetno« povabilo, da naj gre na »cričet« v policijske zapore, mesto v kako restavracijo ali gostilno na pečenko ali pivo... Pibernik je star 26 let, rojen je pri Sv. Urhu v krškem okraju ter pristojen v Mokronog. Klasi se vedno okrog. Meseca oktobra lanskega leta je prestal daljšo kazen in se je od tega časa potikal vedno okrog. Na vesti ima nebroj tatvin in vlomov...

Ker so bili v nedeljo izvršeni razni vlom in tatvine, je smatrala policija za umestno, da izvede najstrožjo kontrolo raznih tipov goštinah in okolič. Po noči je bila izvršena racija, ki je prinesla prav lepe uspehe. Pregledali so razne šupe in skednje v Mestnem logu in drugod. Pri tem so prijeli in odpeljali v policijske zapore več brezposelnih delavcev, ki so običajno prenočevali kar v mestni šupi. Te so po uradni konstataciji njih identitete kratkoma izsu-

stili. Brezposelni so naglašali, da ne morejo plačevati stanovanja in da so zato prisiljeni vsled hladnih noči iskati si zavetja v šupah... Policija je prijela tudi nekatere vlačuge in vlačugarje, ki bodo sedaj izročeni sodišču, da jih tam primerno nagrade za postopanje in vlačuganje.

Racija in kontrola po mestu pa je prinesla nenavadno dober rezultat. Policijskim organom se je posrečilo zasačiti dva nevarna vlomilca, ki sta se ravno nahajala v najboljsem razpoloženju po gostilnah. Dva vlomilca sta imela to lepo navado, da sta hodila po mestu zelo elegantna, vedno v skoraj novi obleki in sta imela rendezvous v »Zvezdi«, kamor so zahajali tudi nekateri nočni metuljčki. Te sta potem vodila na večerje v razne gostilne.

Kontrolni organi in detektivci so prišli tudi v neko gostilno pri Sv. Jakobu. Tu sta sedela pri mizi elegantni Stanko Raznožnik, bivši trgovski pomočnik, ki je letos v maju vlomil v prodajalno mokařja Fajdige na Rimski cesti in je pred 14 dnevi prestal kazen, in neka njegova ljubica. Ko so okoli 22. vstopili v gostilno detektivci, se je Stanko trenutno nekoliko stresel, toda kmalu je postal silno hladnokrvn, kakor vsak vlomilec. Pozvali so ga, naj jim takoj sledi na policijo. Moral je plačati, kar je zapil, okoli 43 Din, in slediti na policijo. Tu so ga danes pričeli zasliševati. Je zelo trdovraten, le najnujnejše stvari pojasnjuje. Raznožnik je mlad, 25 let star in je že zgodaj pričel vlomilsko kariero.

V neki drugi gostilni v nasprotnem delu mesta na Vidovdanski cesti so prijeli leta 1888 v Tenetišah pri Kranju rojenega bivšega trgovskega pomočnika Alojzija Omara, ki že dolgo časa mrzi solidne trgovske posle, pa se je raje oprijel lahkega vlomilstva, ki mu včasih prav dobro nese. Pred dnevi je izvršil vlom v Železnikih ter pobral gotovine in zlatnine za 7000 Din. Ravno popolnoči, ko je stražnik napovedoval policijsko uro, so iztaknili Omara in ga odvedli v zapore.

BORBA MED DIJAKI IN POLICIJO

— Zagreb, 31. avgusta. Upravna oblast je potrdila deložacijo zagrebskih vseučiliških dijakov, ki so stanovali v hiši zavoda za gluhozorne na Ilici. Danes dopoldne so oddelki policije obkolili zavod in pozvali dijake, da izpraznijo stanovanja. Dijaki so se uprli pozivu in se zabarikadirali v zavodu. Na spodaj stoječo policijo so začeli metati razne hišne predmete, okvirje itd. Nabralo se je veliko radovednega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo prizorom in dvoboju med dijaki in policijo. Končno je policija premagala dijake, ki so morali izprazniti vse prostore. Deložirani dijaki bodo namešteni deloma na Josipovcu, deloma pa v prizemlju in v baraki na dvorišču zavoda za gluhozorne na Ilici.

POTRES V ITALIJI IN AMERIKI

— Ancona, 31. avgusta. O. Ljudje se včeraj popoldne ob 12.42 čutili v mestu in okolici ne premočan potres. Ob 12.41 so zaznavali potresni aparati tudi v Bariju lahek sunk, ki je trajal štiri sekunde. Prebivalstvo se ni razburilo. Tudi v raznih drugih krajih na deželi so čutili potres.

— Newyork, 31. avgusta. Včeraj popoldne je bil močan potres v državi Maine, ki pa ni napravil nobene škode.

Proslava Hubadove 60 letnice

V soboto, dne 28. t. m., je Matej Hubad v svoji rojstni vasi Skarčini pod Smarne goru praznoval svojo šestdesetletnico. Zdrav, živahen in ginen je sprejemal cel dan prijatelje, ki so prihajali s čestitkami. Zvečer je prišel iz Ljubljane moški zbor pevskega zbora Glasbene Matice ter mu pod vodstvom Juvana zapel podokonic. Po prvih pesmi so se jubilatni poklonili: zastopniki pevskega zbora pod vodstvom g. Pečenka, glavni odbor Gl. M. iz dr. Žirovnikov, E. Adamič v imenu Ork. društva in Filharmon. družbe, g. Betto, Kovač in Zupan v imenu opere in njegovih učencev, dr. Vidic od Prosv. oddelka, Prelovec v imenu Zveze slovenskih pevskih zborov, župnik Aljaž, po drugi pesmi pa celotni občinski zastop občine Skarčina, ki mu je izročil diplomu častnega občanstva. Po sereni se je razvila v Vodečovi gostilni prišerna prijateljska zabava, na kateri se je izreкла marsikatera topla in ljubezniva beseda, ki je jasno pokazala visoko spoštovanje in pevsko zvestobo do slavljenca, brez katerega si ni moglo misliti Pevskega zbora Gl. Matice in slovenske glasbe zadnjih desetletij.

V nedeljo jutraj je prišel iz Ljubljane še ženski zbor, g. Lajovic, g. operni direktor Polić ter mnogo drugih Hubadovih prijateljev. Ob pol 11. uri je Aljaž maševal spominjajoč se v krepkem, prisrčnem govoru zaslužnih skarčinskih mož, zlasti pa Mateja Hubada. Pri maši je pel moški zbor Gl. M., mešani zbor je z g. Milo Bohinčevom zapel Hubadovo ljubljeno »Ave Marijo« dr. Schwaba, prof. Pavčič pa je na orglah preludiral, uporabljajoč pri tem motive iz skladb, ki jih je kdaj vodil Hubad. Po maši je Hubadu postavila častno vrsto tudi domača požarna bramba. Vsa nadaljna krasna nedelja je minula v prijateljskem sestanku med petem in veselimi igrami.

Okoli Mateja Hubada se je zbralo vse, kar ga spoštuje, čeni in ljubi. Tej slavnosti v krogu ožje družine pa sledi v oktobru širša svečanost, ob kateri se bodo imeli prilike velezaslužnemu našemu Hubadu pokloniti še vsi, ki tega sedaj niso mogli storiti. Bog pa daj dočakati Hubadu Aljaževih svežih let in še in še!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekte: 2½% drž. renta za vojno škodo 297, 7% invest. pos. 1921 75, Celjska posojilnica 193—196, Ljubljanska kreditna banka 170, Merkantilna banka 90—90, Prva hrvatska štedionica 865—868, Kreditni zavod 165—175, Slavenska banka 49, Strojne tovarne in livarne 112—115, Združene papirnice 108, Stavbena družba 55—65, Šešir 103, 4½% kom. zad. dež. banke 20—22, 4½% zast. l. kr. dež. banke 20—22.

ZAGREBSKA BORZA.

Wien 799, 803, Berlin 13.495, 13.535, Bruselj 156, 158, Italija 18415, 185, London 275, 276.20, Newyork ček 56.463, 56.763, Praga 165.50, 167.50, Praga 167.675, 168.675, Varšava 10.9425, 10.9825.

Efekte: 7% invest. posoj. 1921 75, 2½% drž. rente za ratnu štem 298—298.50, Ljubljanska kreditna 165—170, Hrvatska eskontna banka 100—100.50, Kreditna banka. Zgb. 101—102, Hipotekarna banka 56—58, Jugobanka 91—93, Praštedionica 865—870, Slavenska banka 50—51, Eksploatacija 11—12, Drava d. d. Osijek 245—255, Sečera, Osijek 365—370, Ist's d. d. 51—54 Gutman 260—270, Slaveks 140—142.50, Slavolija 32—33, Trboveljska 360, Union, pariz 325, Veveče 108.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Pariz 15.175, London 25.14.625, Newyork 518.125, Milat 16.85, Praga 15.3475, Dunaj 73.15. Trst: Beograd 54.35—54.55, Pariz 89.20—89.50, London 149.75—150.25, Newyork 30.85—30.95, Curih 591—598, Praga 91.40—91.80, Dunaj 435—438.

Pred zaključkom angleške rudarske krize

Rudarji zahtevajo separatna pogajanja z lastniki premogovnikov. — Debata o rudarski krizi v angleškem parlamentu. — Boji policije s stavkajočimi.

London, 31. avgusta (brz) Ta telen se pričakuje v premogovni krizi važni dogodki. Današnji sestanek rudarskih delegatov bo najbrže razpravljal o predlogih za rešitev rudarske krize, ki bodo predloženi vladi. Istotako se sestanejo danes delavski poslanci z izvršnim odborom rudarske federacije, da se posvetujejo o važnem preokretu, ki se je izvršil v okraju Nottinghamshire. Tamošnja rudarska organizacija je sprejela namreč resolucijo, v kateri se zahteva, da izvršni odbor privoli v separatna pogajanja z lastniki, češ, da se dosedaj še ni ničesar zgodilo, kar bi opravičevalo upanje, da bo rešen rudarski spor na podlagi, veljavni za vse rudarje. Vedno bolj naraščajoče število delavolnih tvori tudi vevlaščen moment v sedanem sporu, ki sili rudarsko organizacijo, da čimprej zaključi sedanji nesrečni spor.

London, 31. avgusta. (brzž.) Na včerajšnji seji zbornice je sir Williams predložil resolucijo za podaljšanje izjemnega stanja za mesec dni. Njegov govor so zastopniki delavske stranke večkrat prekinili. Johnson Hicks je izjavil, da leži glavni pomen izjemnih odredb v njihovem preventivnem učinku. Po zaslugi teh odredb je vladal v premogovnih okrajih popoln mir. Končno je govornik pohvalil veliko večino rudarjev, ki ohranjajo mirno kri navzleč težkemu stanju, v katerem se nahajajo. Zadnji mesec je bilo kaznovanih na podlagi izjemnega stanja le 64 rudarjev. Delavski voditelj Ramsey Macdonald je pobijal potrebo izjemnega stanja. Dežela je bila popolnoma mirna in dosedaj

se v zgodovini industrijskih sporov še ni zgodilo, da bi potekali tako brez incidentov, kakor v sedanji premogovni stavki. Eventuelni prestopki bi se lahko kaznovali potom rednih sodišč. Debata se nadaljuje.

London, 31. avgusta. K. Včeraj je prišlo v južnem Walesu pri Ponty poolu, kjer so se popoldne delavoljni zopet zglasili k delu, do resnih spopadov. Stavkajoči so metali kamenje na policije, ki je morala dvakrat nasopiti množico kakih sto oseb. Več delavcev je bilo ranjenih.

Se sedem dni nas loči od
8
septembra
1926.

KRALJEVSKA DVOJICA V DALMACIJI

— Split, 31. avgusta. Po dosedanjih dispozicijah ostane kraljevska dvojica v spremstvu princa Pavla in princezine Olge v Dalmaciji do torka 7. septembra, na kar se zopet vrne na Bled. Kralj je prenočeval v dvorni garnituri, ki obstoja iz 17 voz, na prosti pri Omišlju. V nedeljo bo kraljevska dvojica prisostvovala velikemu sokolskemu zletu v Splitu, kjer bo kralj Aleksander kumoval razviti umetniško izdelanega sokolskega prapora.

Največja gospodarska prireditve Slovenije

V soboto bo otvorjena velika pokrajinska razstava «Ljubljana v jeseni», ogledalo naše marljivosti in žilavosti.

Prihodno soboto bo otvorjena v prostorih ljubljanskega velesejane velika pokrajinska razstava pod nazivom «Ljubljana v jeseni». To pa ne znači, da bo razstava omejena samo na Ljubljano, marveč naj prezentira gospodarsko moč cele Slovenije. Prireditve take obsežne in sistematično urejene razstave v dobi ostre gospodarske krize ni le nadvse hvalevredna, ampak razodeva tudi vso ono veliko, neusahljivo požrtvovalnost naših gospodarskih krogov, ki se ne strajajo ne truda in napora, ne gromotnih žrtv, da pokažejo zunanjemu svetu prirodno bogastvo naše ožje domovine, pa tudi sadove in uspehe nemurnega dela naših obrtnikov, industrijev, kmetovalcev in vseh gospodarskih slojev sploh. Že samo ta dejstva govore zato, da zasluzi ta razstava pozornost najširše javnosti, ki naj s številnim posetom pokaže razumevanje za prizadevanje gospodarskih krogov in jim da vsaj moraino zadoščenje za njihov trud in požrtvovalnost.

Razstava sama pa je tudi tako urejena, da mora zbuditi zanimanje in pozornost slehernega obiskovalca brez razlike stanu in poklica. Uprava velesejane je združila na stotine agilnih in pridnih gospodarskih in kulturnih delavcev, ki delajo že cele mesece in ki jamčijo že v naprej za popolnen uspeh te prireditve. Kmetijski strokovnjaki pripravljajo obsežno kmetijsko poučno razstavo, ki bo obsegala vse panoge kmetijstva, kot poljedelstvo, pašništvo, planšarstvo, kletarstvo, sadjarstvo, živinorejo, kmetijsko literaturo itd. Tu bo našel umen kmetovalec vse, kar mu je potrebno za umno in racionalno obdelovanje svojega posestva. Poseben oddelek je namenjen za mlekarstvo in sirarstvo, ki tvori važno panogo naše kmetijstva. Razstava naj predloži umno uporabo mleka, ki lahko tvori važen vir dohodkov, katerih je dandanes naš kmet najbolj potreben. Poleg tega pa bo še zanimiva razstava iz čebelarstva, kletarstva itd. Za dan 5. septembra je določena velika razstava plemenskih konj, ki bo zbrala najboljšo vrsto konj iz cele Slovenije. Za to razstavo vlada, že danes tudi izven Slovenije največje zanimanje.

Veliko pozornost bo nedvomno zbudila tudi vrtnarska razstava, ki bo namenjena v obsežnem paviljonu »J«. Od pripravi domačih do najrazličnejših eksotičnih cvetlic in rastlin v najlepših barvah, od pripravih do naj-

umetnejših nasadov, vse bo zastopano na tej razstavi. Posebno razstavo pa bo gotovo umetno vezenje, ki naj predloži visoko strokovno znanje naših domačih umetnikov.

Na razstavo bodo zastopani tudi naši domači umetniki. V posebnem oddelku se bo vršila umetniška razstava, ki bo obsegala vsa najnovejša dela naših domačih slikarjev - umetnikov vseh smeri in strui, tako da bo ob enem nudila celoten pregled slovenske umetnosti.

Jugoslovanski kinološki savez bo v dneh 8. in 9. septembra priredil mednarodno razstavo psov, za katero vlada tudi v inozemstvu največje zanimanje. Razstava bo prva te vrste v naši državi. Razstavljanih bo nad 700 najlepših plemenskih psov raznih pasem.

Poleg nešteti drugih zanimivosti vzbujajo pozornost tudi razstava radioamaterjev, ki bodo razstavili najrazličnejše radio-potrebščine in aparate. Tu bo imel vsak obiskovalec priliko, da se pouči o radiotelegrafiji in seveda bo lahko tudi poslušal koncerte iz vseh delov sveta.

Končno naj še omenimo veliko in novo preurejeno Higijensko razstavo, ki bi jo moral obiskati sleherni posetnik razstave. Razstava je edina te vrste v naši državi in že enkratni obisk pouči posetnika o najrazličnejših boleznih in higijenskih napravah za njih pobijanje.

To bi bilo le v kratkih obrisih v glavnem obsegu razstave. Ako omenimo, da bo za točen pregled cele razstave potrebno najmanj dva dni, mislimo, da je s tem dovolj jasno označena velikost in obseg te prireditve. Po predpripravih sodeč, bo ta razstava najzanimivejša prireditve te vrste v naši državi. Ljubljanski velesejem, ki že skozi šest let dokumentira svojo zmogljivost, si je s to prireditvijo stekel nedvomno največje zasluge za razvoj našega kmetijstva, kulture in umetnosti.

Ker veljajo za to razstavo iste ugodnosti, kakor za ljubljanski velesejem, to je polovična vožnja na vseh osebnih in brzovalnikih na podlagi legitimacije, ki se dobi pri vseh denarnih zavodih, trgovinah itd., vizumske ugodnosti itd. je pač pričakovati, da ne bo nihče zamudil prilike, da si ogleda to zanimivo in poučno razstavo. Sicer je pa tudi dolžnost nas vseh, da po svojih močeh podpiramo take gospodarske revije, ker s tem pokažemo, da se zavedamo njihovega pomena.

Porotne obravnave

Novomeška porota

Dolenjski Čaruga pred poroto.

Ivan Jeke obsojen na 6 let težke ječe, Matevž Podlogar na 18 mesecev in Julka Vrabčeva na 1 mesec dni zapora.

Novo mesto, 31. avgusta.

Pred novomeško poroto se je pričela včeraj edina razprava jesenskega porotnega zasedanja in sicer proti prošlenu Ivanu Jeketu, brezposelnemu delavcu, njegovemu tovarišu Matevžu Podlogarju in njegovi ljubici Julki Vrabčevi.

Za razpravo proti »Dolenjskemu Čarugi«, kakor so Jeketa splošno nazivali, je vladalo v javnosti izredno zanimanje. Povodom včerajšnjega zasliševanja je bil avditorij nabit poln občinstva, zlasti pa je bil polnoštevilno zastopan nečni svet. Dasi je pred Jeketom trepetala vsa Dolenjska, je užival mož izredne simpatije ženskega sveta, kateremu so menda imponirali njegovi zločini, na drugi strani je pa treba priznati, da je Jeke res lep in zastaven fant.

Jeke, ki je star šele 23 let, je pravi hajduški tip. Že v zgodnji mladosti je rad pohajkoval, delo mu ni dišalo in zato je rad sedel po tuj lastnini. Zato se ni čuditi, da je sedel na 16 let star, že večkrat sedel radi tatvine, deloma tudi radi pretepotov. Ko je dočkal 20 leto, je bil že glavni tatinski tolpe, ki je bila strah in trepet Krške in Savske doline.

Z njim vred sta sedela na obtožni klopi njegov tovariš Matevž Podlogar in Je-

ketova ljubica Julka Vrabčeva. Obtožnica očita Jeketu celo vrsto drznih vlovov in tatvin ter roparskih napdov, o katerih je »Slov. Narod« že obširno poročal povodom njegove aretacije dne 28. marca t. l.

Najdrznejši je bil gotovo vlom na Raki v noči od 1. na 2. februarja t. l. Jeke in Podlogar sta vlomila v lokal trgovca Franca Česnovarja in odnesla za 35.000 dinarjev blaga, katero sta večinoma razpečala in prodala. Omeniti je še velik vlom, ki sta ga izvršila lanske leto v noči od 14. na 15. marca v trgovino Jurečič v Črešnjevcih. Tu je bilo odneseno za 16.000 dinarjev blaga in 9000 dinarjev gotovine. Jeketovo delovanje je bilo zlasti agilno na Raki in v Črešnjevcih, v Planini pri Krškem, v Velikem Trnu itd. Povsod je bil plen razmeroma zelo velik. Obtožnica tudi očita Jeketu, da je streljal na posetnika Janeza Grabnarja in ga težko ranil.

Za vsa ta dejanja se je moral Jeke včeraj zagovarjati. Obtoženec je večino dejanj priznal, zanikal je zgolj nekatere malenkosti.

Razprava je trajala ves dan. Ob 19. je senat postavil porotnikom 13 vprašanj, nato pa so se pričeli govoriti državni pravdniki in zagovorniki. Državni pravdniki so v svojem govoru Jeketu očitali tudi en umor in predlagal porotnikom, da potrdijo vseh 13 vprašanj. Govori so trajali do 21.15, nakar so odšli porotniki v posvetovalnico. Iz posvetovalnice so se vrnili ob 23. Potrdili so vprašanje krivde glede hudodelstva tatvine, vendar ne v višini zneska, ki

ga navaja obtožnica, dalje krivdo radi težke telesne poškodbe posetnika Grabnarja, radi posesti in nošenja orožja in vprašanje radi vlačuganja.

Glede Matevža Podlogarja so porotniki potrdili vprašanje krivde hudodelstva tatvine in nošenja orožja, zanikali pa vprašanje vlačuganja. Z 12 glasovi so tudi potrdili vprašanje vlačuganja Julke Vrabčeve.

Senat je nato razglasil obsodbo: Ivan Jeke je bil obsojen na 6 let težke ječe, poostrene z enim postom in enkratnim trdim ležiščem na leto. — Matevž Podlogar je bil obsojen na 18 mesecev ječe, poostrene z enim postom in enkratnim trdim ležiščem. — Julka Vrabčeva na mesec dni zapora, ki ga je pa že prestala.

Razpravo je vodil predsednik okrožnega sodišča dr. Polešek, votana sta bila dr. Fischinger in dr. Romih. Obtožbo je zastopal državni pravdnik nam. Kovač.

Celjska porota

Uboj.

V ponedeljek se je v Celju začelo jesensko porotno zasedanje. Prva obravnava se je vršila proti 18letnemu Josipu Gumzeju, tovarniškemu delavcu iz Zbelovega pri Konjicah radi hudodelstva uboja. V nedeljo 18. julija je stal pred hišo Cecilije Videčnikove v Podpeči in se kratkočasil s svojim dekletom Marijo Ajdnikovo. Ko sta se vračala brata Franc in Henrik Gumzej, ki sta slišala brez pozdrava mimo te hiše domov, ju je Cecilija Videčnikova poklicala. Ko sta stopila brata na vrt, kjer je ležala ostala družba, je Josip Gumzej vprašal Henrika, zakaj ga tako grdo gleda. Josip Gumzej je nato vstal, stopil proti Henriku in se z njim sprijel. Zenski sta skušali zabraniti preprij in pretep, Josip Gumzej pa je med tem že pogrebel nož in ga zasadil Henriku v vrat. Ta se je zgrudil in kakih 10 minut nato izdihnil. Obdolženec je dejanje priznal, rekel pa je, da je živel s Henrikom Gumzejem v hudem sovražstvu. Obsojen je bil na dve leti težke ječe.

Posilstvo.

Drugi se je istega dne zagovarjal radi hudodelstva posilstva 17letni Alojzij Škofček, posestnikov sin v Hrenovem pri Novi cerkvi. Obtožen je, da je nad dvema še ne 14-letnima deklicama izvršil posilstvo. Dejanje je priznal in bilo obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Roparski napad.

Kot tretja bi se imela popoldne vršiti obravnava proti 26letnemu delavcu Antonu Petroviču iz Lešja pri Zetalah in 24letnemu Francu Vojnincu, sinu posestnika v Podlogu pri Zetalah radi roba in težke telesne poškodbe. Ker pa glavna priča k obravnavi ni prišla, je bila razprava preložena.

Novo razpisana slučaja.

Za sredo, 1. septembra, je razpisan še slučaj Anton Krajšek, umor, za četrtek, 2. septembra, pa Josip Muc, uboj in poskus lahke telesne poškodbe.

Društvo državnih cestarjev

KONGRES, ZDRUŽEN Z OBČNIM ZBOROM DRUŠTVA.

Po sklepu zadnje seje načelstva Društva državnih cestarjev SHS za Slovenijo se vrši 12. septembra t. l. v Celju prvi kongres državnih cestarjev z občinim zborom društva. Dnevni red in ostala navodila prejmejo pravočasno vse skupine in člani z okrožnico. Prva navodila je tajništvo že razposlalo. Po sklepu načelstva morajo na kongres poslati svoje zastopnike vse skupine posameznih gradbenih sekcij, poleg teh pa se naj udeležijo tudi vsi zaupniki iz vseh prog.

Kongres bo obravnaval pereča socialna in gospodarska vprašanja državnih cestarjev v Sloveniji in državi. Ponovno se bodo pretresale vse nerešene zahteve državnih cestarjev, ki jih je društvo že predložilo Gradbeni direkciji in ministrstvu za javna dela. Kongres bo razpravljal o razpoložljivih sredstvih, ki se jih bodo v bodoče posluževali državni cestarji v dosegu svojih pravic. Tudi o vprašanju deželnih cestarjev bo kongres razpravljal. Resolucije se bodo poslane vsem merodajnim čimteljem v upoštevanje in rešitev, delo novega odbora, ki ga bo vodil občni zbor, pa bo usmerjeno tako, da se zahteve državnih cestarjev uresničijo in pravice tudi dosežejo. Kongres začne zborovati ob 9. uri dopoldne v vrtni dvorani hotela Beli vol. Vabimo na polnoštevilno in točno udeležbo delegatov.

Sport

Ilirija - Viktorija (Zagreb)

5 : 1 (2 : 0).

V nedeljo je bila otvorjena jesenska nogometna sezona v Ljubljani s tekmo Ilirije proti zagrebški Viktoriji. Vsled legega vremena je bil poset tekme zelo minimajen. Tekmi je prisostvovalo samo kakih 400 gledalcev. Zanimiva igra bi zaslužila boljši obisk. Obe moštvi sta se potrudili, da podasta tehnično in kombinatno uglajeno igr. Viktorija je upravičila svoj dober sloves v vsakem oziru. Moštvo je zelo disciplinirano, tehnično dobro izvežbano, goji moderen nogomet in je v vseh delih precej izenačeno. Razmeroma še najboljši del moštva so hali, med njimi reprezentativca Premrl, ki je razpolagal s precejšnjim repertoarjem tehnične znanja in raznih trikov. Imel pa je grdo navado, da se je tisto spuščal v nepotrebnost dribljanje ter igranje. Napad je igral zelo mehko in neizkušeno in nikakor ni mogel preko taktično in tehnično izvrstnega Pleša. Naš stari znanec Vidmajer je debital na desnem krilu, minula pa ga je nekakaj prodornost. Obramba je bila prihrana, vratar pa zelo dober.

Iliriji je ležal v nogan partedenski odmor. Zeleni so šele v drugem polčasu uveljavili svoje znanje in zaigrali v šilu, kakršnega smo vajeni gledati pri Iliriji. Ilirija je nastopila s štirimi rezervami, ki so pa v glavnem zadovoljile. V solu je z uspehom nadomestil Kreč I. Miklavčiča, v obrambi pa Jenko Beltrama. Najboljši mož na polju je bil nedvomno Pleš, ki je briljiral s svojo taktično in tehnično izpopolnjeno igr. Jenko je bil malce nesiguren. Krilci, obojestranska Dekleva in Verovšek, so popolnoma zadovoljili. Gabe pa se je povzpel šele v drugem polčasu, ko je vodil ogoren duei s Premierom za premoč v polju. Ilirski forward ni bil v polni formi. Šiška, ki je kot novinec v prvem moštvu zavzel staro Omanovo mesto, je bil precej neokreten. Zato je precej trpela kombinacija tria, premalo pa je tudi zaposlil svoje krilo. Herman in Dobarlet sta bila najboljša v napadu. Omanu in Kreču II. se je poznalo, da sta izven treninga.

Igra je bila ves čas otvorjena, občutiti je bila le rahla premoč Ilirije. Viktorija je s svojimi fair nastopom vzbudila precejšnje simpatije in nam bo vedno ljub gost. Soditi je zadovoljivo in nepristransko g. Vodišek.

Propozicije

za propagandni lahkoatletski miting T. K. D. Atena v dneh 6. in 7. septembra 1926 v Ljubljani.

T. K. D. Atena v Ljubljani priredi v dneh 6. in 7. septembra 1926 ob priliki proslave svojega 25. jubileja propagandni lahkoatletski miting za dame s sledečimi disciplinami:

tek 200 m, skok v dalj z zaletom, tek 60 m, skok v vis z zal., disk 1 kg, kopje 800 g, krogla 3.625 obojerno, stafeta 4 x 60 m.

Miting se vrši na prostoru S. K. Ilirije. Prižetec v ponedeljek 6. IX. in v torek 7. IX. ob 17. uri. — Startati morejo verificirane in neverificirane članice klubov, ki ne stojijo pod kaznijo ali zabranjo. Tekmuje se po pravilih I. I. a. s. a. l. 1925 ter brez handikapa. Prijavnina znaša za točko in osebo 10 dinarjev, za stafeto 15 Din.

Rudolfo Valentino

magično ime, ki je včeraj pri razprodani dvorani privleklo filmsko el to k njeg vemu na boljšemu vefilmu razkošja in ljubezni.

Mladi maharadža

Krasna vsebina. — Bajeslovna režija. — Krona filma je najlepši človek sveta, prekrasn

Rudolfo Valentino

Hitite danes ob 4, 1/2 6, 1, 8 in 9 v

ELITNI KINO MATICA

Najudobnejši kino v Ljubljani

Jutri je prekasno, ker igra Zagreb.

A. I. Kuprin:

Granatna zapestnica

Daša je položila na mizo majhen štiriozgat predmet, skrbno zavil v bel papir in prevezan z rdečkastim trakom.

— Oprostite, vaša visokost, saj nisem jaz kriva, — je zajecelala sobarica in zardela. — Prišel je in rekel ...

— Kdo je prišel?

— Rdeča čepica, vaša visokost ...

sluga.

— No in kaj?

— Prišel je v kuhinjo in položil ta zavoj na mizo. »Izročite vaši gospe,« — je dejal. »Samo pazite, da pride v njene roke.« Vprašala sem ga, kdo pošilja zavoj, pa mi je odgovoril, da je vse označeno na zavoju. Potem je hitro odšel.

— Pojdite in dohitite ga.

— Ne dohitiš ga, vaša visokost. Prišel je med večerjo, pa si vas nisem upala motiti. Minilo je od tega že pol ure.

— Nu, dobro, pojdite.

S škarjami je prestrigla trak in ga vrgla s papirjem vred v koš. Na papirju je bil naslov. Pod papirjem je bila majhna juvelirna šatula iz rdečega pliša, očividno nedavno kupljena. Vera jo je odprla in zagledala v žametno okro-

glo, zlato zapestnico, v nji pa skrbno zloženo pismo. Naglo je vzela in odvila listič. Pisava se ji je zdela znana, vendar je pa kot prava ženska takoj odložila pismo, da si ogleda najprej zapestnico.

Bila je zlata, zelo debela, toda znotraj votla. Zunaj je bila vsa pokrita z majhnimi, starinskimi, slabo brušenimi granati. Pač pa je bilo sredi nje pet divnih kot grah debelih granatov. Ko je Vera slučajno obrnila zapestnico proti električni žarnici, so zaigrali pod granati divni temno-rdeči žarki.

»Kakor kri!« — je pomislila Vera in nehoti ji je postalo tesno pri srcu.

Potem se je spomnila pisma in ga odprla. Neki G. S. Z. ji je v dolgovernih frazah čestital za god in jo prosil odpustčenja, da si drzne poslati skromno darilo, ki je bilo last njegove prababice, naposled pa njegove matere. Pismo se je končalo z besedami: Vaš do smrti in po smrti pokorni sluga.

— Pokazati Vam ali ne pokazati? In če pokažem — kdaj bi to storila? Takoj ali potem, ko gostje odidejo? Ne, raje potem — zdaj bi ne bil smešen samo ta nesrečnež, marveč tudi jaz z njim.

Tako je razmišljala knežinja Vera in ni mogla odvrti pogleda od petih

krvnih žarkov, ki so trepetali v granatih.

Polkovnika Ponomareva so komaj pripravili do tega, da je sedel za igralno mizo. Opravičeval se je, da ne pozna te igre in da hazarda celo za šalo ne priznava. Spočetka so ga morali drugi učiti, toda kmalu se je privadil in sreča mu je bila mila. Razvila se je neprisliljena zabava. V kotu je sedela na otomani Ana in navdušeno koketirala s huzarjem. Vera je pristopila k njima in smeje poslušala svojo zgovorno sestro.

— Ne, ne, nikar se ne smejte! — je gostolela Ana veselo in gledala častnika s svojimi živahnimi tatarskimi očmi. — Vam se seveda zdi, da delate samo takrat, kadar dirjate že zdrn in strn pred eskadronom in skačete na dirkah čez razne ovire. Toda ogledite si naš trud. Pray kar smo končale dobrodelno tombolo. Kaj mislite, da je bilo to lahko? Kaj šel Tolpa, vse zakajeno, nekaki hišniki, izvoščiki in kaj vem, kdo še. In vsi silijo naprej z raznimi prošnjami in pritožbami. Ves božji dan stojijo na nogah. A zdaj nas čaka še dobrodelni koncert in bal. Največ skrb in pregledav nam de'a dečji dom. Razumete, dom za pokvarjeno deco.

— O, razumem, razumem. To mora biti zelo smešno, a?

— Nehajte, prosim, da vas le sram ni! Kako morete zasmejevati take reči? Ali veste, v čem je vsa naša nesreča? Rade bi spravile to nesrečno deco pod streho, rade bi ji nudile vse, kar potrebuje za pošteno življenje ...

— Hm! ...

... dvigniti pravdnostnost in obuditi v mladih dušah čutljivost. Me-li razumete? In tako romajo k nam dan za dnem cele procesije otrok, toda med njimi ni nobenega pokvarjenega. Ako vprašate roditelje, da-li ni njihov otrok morda pokvarjen, se čutijo celo užaljene. Dom je otvoren, vse je pripravljeno — samo gojenca ni nobenega. Menda bo treba razpisati za vsakega pokvarjenega otroka posebno nagrado.

— Ana Nikolajevna, se je oglašil huzar hudomušno. — Čemu nagrado? Vzemite mene brezplačno. Bogle, bolj pokvarjenega otroka ne najdete na vsem svetu.

— Nehajte že vendar s svojimi neslanostmi. Z vami ni mogoče resno govoriti, — se je zasmejala Ana.

Gospoda, kdo hoče čaja? — je vprašala Vera Nikolajevna.

Solnce je že davno zašlo. Sredi tem-

Prijave, ki morajo vsebovati točne priimke in krstna imena tekmovalci, točne oznake, v katerih disciplinah nastopijo posamezne atletke in prijavljeno, je pošiljati na naslov: Polak Olga, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Poslednji rok za vlaganje prijave je 4. IX. ob 12. uri. Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavi.

Tekalnice je iz ugaskov. dolgo 396 m ter ima dva nedvignjena zavoja.

Nagrade: za več kot štiri tekmovalke prva tri mesta kolajne s priznancami. pri manj kot štirih tekmovalkah prvi dve mesti kolajne s priznancami. Statete: prvi dve moštvi kolajne s priznancami.

T. K. D. Atena.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: 31. avgusta 1926; katoličani: Rajko; pravoslavni: 18. avgusta, Jovan; muslimani: 21. saferja 1345; židje: 21. elula 5686.

Jutri: 1. septembra 1926; katoličani: Egidij, Izabela; pravoslavni: 19. avgusta, Andrija; muslimani: 22. saferja 1345; židje: 22. elula 5686.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Mladi maharadža«; Ljubljanski dvor: »Biscotte«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

Jutri: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 18.41 in vzhaja jutri ob 5.20 ter zaide ob 18.39.

Mesec vzhaja danes ob 23.41 in zaide ob 14.28.

Sokol

Sokol I. prosi ono članstvo, ki še ni poravnalo članarine, da stori to še ta mesec, če le mogoče v društveni pisarni (dnevno od 16. do 19. ure). Obenem prosi vse brate in dobrotnike, ki so obljubili gmotno pomoč in so jim bile poslane položnice, da se istih poslužijo in nakažejo svoje darove. Posebno pa naj bode opozorjeno novovstoplo članstvo, katero je dobilo položnico, da vplača zneske po položnici, ker k njim ne pride inkasantinja. Stori vsak svojo dolžnost in naš dom na Laboru bo preje gotov! Zdravo! — O d b o r. 825n.

Sokolska društva opozarjamo, da je treba nasloviti prošnje za polovično vožnjo ob priliki sokolskih prireditev direktno na Ministrstvo saobračaja in ne na direkcije.

Slet u Splitu. Starešinstvo sokolske župe u Splitu zamolilo je z ministra saobračaja, da dozvoli povlasti od 75% vjezbacima, koji putuju na slet u Split. G. ministru predložilo se važnost ovog sleta, kojem prilikom razvija se zastava, dar Nj. V. kralja Aleksandra, a kumuje joj također Nj. V. kralj. G. ministar sve ovo je uvažil i dozvolio vjezba povlasticu od 75%. Molimo vanjska društva i župe, da radi kratkoće vremena zatraže legitimacije i brzojavno. — Izvan Dalmacije prijavilo se do sada oko 300 sokola i sokolice, dočim iz same Dalmacije oko 4000 svih kategorija. Preporučuje mo braći izvana, koji reflektiraju na skupni nastanku, da sehom donesu potrebno pokrivače. A sada draga braća i sestre, iščekujemo Vas raskrilitih ruku na našem Jadranu!

To in ono

Želje je jedel

V bolnico v Kamenci na Madžarskem je prišel te dni neki 19 letni delavec, ki je tarnal, da ima hude želodčne krče. Jesti sploh ni mogel in zdravniki so ugotovili, da ima v trebušni votlini veliko otekline. Hoteli so ga obdržati v bolnici in operirati, toda mladenič se je operacije ustrašil in pobegnil. Kmalu je pa zopet prišel v bolnico. To pot je bil že pohlevnejši. Zopet je tarnal, da ne more spati, niti jesti. Kljub temu se ni hotel podvreči operaciji. Ušel je zdravnikom, a se kmalu zopet vrnil.

Končno se je dal preiskati. Pri rentgeniranju se je izkazalo, da ima v želodcu neke trde predmete. Zdravnik ga je vprašal, je-li morda slučajno pogoltnil kak trdi predmet. Pacient je spoznal, da vse taji. Zdravnikom ni preostajalo drugega nego operacija. Položili so pacienta na operacijsko mizo in mu razrezali trebuh. V njegovem želodcu so našli 41 večjih in manjših željeznih odnosnih igel. Ko se je pacient po kloroformiranju zdrnil, je izjavil, da njegova ljubica ni hotela verjeti, da bi mogel jesti želje. Hotee ji imponirati, je pogoltnil pol kile železnih predmetov, ki jih je nosil v želodcu dva meseca. To se je pripetilo na Madžarskem in zato diši še bolj po raci.

100.000 ljubavnih pisem

Rudolfo Valentino je bil nedvomno največji ljubljenež žensk. Kako so lepega torej ljubile in oboževale ženske, pričajo najbolj dejstva, da so povodom njegovega pogreba v New Yorku glasno plakale po ulicah, lepa filmska diva Peggy Scott pa si je stvar tako vzela k srcu, da je segla po strupu in odšla za njim v večnost... Tudi v Beogradu se je v soboto pripetil sličen slučaj, o katerem poročamo na drugem mestu.

Ameriški listi, ki naravno vedo sila mnogo povedati o intimnostih, preteklosti in življenjski karijeri Valentina, poročajo med drugim tudi o uspehu njegovega prvega filma, s katerim je prodrl v javnost. Po premijeri prekrasnega filma »Seik«, katerega smo videli tudi v Ljubljani, Valentino ni imel več miru pred zaljubljenimi ženskami. Dasi je spretno prikrival svoje stanovanje, so ga podjetne Američanke le iztaknile. Podkupile so vratarja filmskega ateljeja, v katerem je delal in sledil je pravcati naval lepotic, pa tudi kozavij, grbastih in kruljavih žensk na Valentina.

Rudolfo ni imel nikjer miru, nikjer obstanja in dan za dnem je begal iz enega stanovanja v drugo. V prvih osmih dneh po premijeri »Seika« je prejel okoli 100.000 ljubavnih pisem iz vseh delov Amerike. Pisma so mu pisala de-

kleta vseh slojev, revne in bogate, milijonarke, ločene in omožene. Iz vseh pisem pa je zvenel refren: Valentino samo za te... Neka milijonarka mu je poslala pismo v šatuli iz čistega zlata, ime Valentina pa je bilo vdelano z briljanti. Valentina je baje najbolj ganilo pismo uboge delavke, ki se je zahvalila za film in izrazila svoje prepričanje, da ji pač ne bo nikoli dana možnost videti znamenitega filmskega igralca iz obličja v obličje. To je bilo edino pismo, na katero je Valentino odgovoril, obenem pa je mladenki najavil svoj rendez-vous...

Poleg 100.000 ljubavnih pisem, je dobil Valentino okoli 15.000 ženitbenih ponudb. Valentino sam je bil mnenja, da ljubav teh stotisočev ni veljala toliko njegovi osebi, temveč je bil zgolj neke vrste sugestija, ki je izrodila v nekako duševno epidemijo.

Valentinovi dohodki so znašali 1 milijon dolarjev.

Lov za pacientom

V neki londonski bolnici je ležal mož, ki je obolen na deliriju. Boječ se, da bi ga zdravniki ne operirali, je sklenil pobegniti iz bolnice. Posrečilo se mu je izmakniti nekemu zdravniku desni plašč in ko so drugi bolniki spali, je splezal na streho in se spustil po žlebu na cesto. Neki zdravnik je stal slučajno pri oknu in opazil, kako je nekdo pobegnil iz bolnice. Hitro je alarmiral bolniško osebje in začel se je divji lov za pacientom.

Vratari, zdravniki v belih haljah in skupina mladih medicincev se je spustila za bolnikom, ki je tekkel kot zajec. »Kakor v filmu«, so vzklicali pasanti po mestu, videč, kako drvi množica za beguncem. Mnogi so se pridružili bolniškemu osebju in tako je število pregonalcev stalno naraščalo. Bežeči bolnik je zavil končno v stransko ulico. Bil je že tako upehan, da je komaj lovil sapo. Ker je pa vohal za seboj kloroform, je zbral zadnje sile in bežal dalje. Skozi odprta vrata neke trgovine je pobegnil na vrt in tu se je pričel lov čez ograje in stene. Vsi so bili že utrujeni. Zdravnikom je zapadlo sapo, stražniki niso mogli več piskati, ko so preplezali šesti zid, so opazili, da je bolnik pobegnil v kuhinjo nekega krojača. Deklica, ki je v kuhinji prala, je naenkrat opazila, da sedi za mizo čudno oblečen neznanec. Takoj se je pojavil policijski nadzornik z zdravniki in medicinc. Nadzornik je vprašal bolnika, da-li bi rad prišel kot zločinec pod ključ, ker je alarmiral vso policijo. »Ne«, je odgovoril bolnik. »Toda operirati se ne dam.«

Končno so begunca zavili v rjuho in odpeljali nazaj v ambulanco. Zdravniki so izjavili novinarjem, da prestrašenega bolnika sploh niso nameravali operirati.

Vzroki ločitev zakonov

Zanimivo sliko nudi statistika o ločitvah zakonov na Češkoslovaškem. L. 1921 je bilo na Češkoslovaškem 52 tisoč 853 ločenih zakonov. Za razumevanje tega značilnega pojava v modernih družbi je treba zasledovati podatke o številu ločitev in razporok, ki so bile vsako leto sodno potrjene. Od l. 1919 do 1923 je bilo v CSR 49.045 ločitev zakonov, brez predhodne razpore se je pa ločilo 10.400 mož in žena. Celokupno število ločenih zakonov znaša torej 29.721. Na 100 tisoč prebivalcev odpade povprečno 36 razporok in 34 ločitev letno, na 100 tisoč zakonov pa 139 razporok in 182 ločitev. Odstotek ločenih zakonov je v CSR neprimerno manjši kot v drugih evropskih državah.

Ugotoviti vzroke odnosno motive, ki jih navajajo zakonci pred sodiščem, je težko, ker večina zakoncev pravi povod ločitve taji. 82 odstotkov ločitev je prostovoljnih. Pri teh sodišče motivov in krivde sploh ne išče. Po novem zakonu je ločitev dopustna, ako gre za tako zvani nepremagljivi odpor. To je pa zelo raztegljiv pojem in zato motivira ločitev zakona z nepremagljivim odporom 71 odstotkov zakoncev. V tožbah za ločitev zakona navajajo zakonci največkrat zakonsko nezvestobo. Zanimivo je, da tožijo možje žene radi nezvestobe češče kot žene možje. Najbrž imajo žene dobro srce in lažje odpuste možem, da so preskočili zakonski plot, kakor pa možje ženam. Drugi vzrok številnih ločitev je moževa surovost, grdo ravnanje z ženo ali celo pretepanje. Pobeg od moža se pojavlja v 15 odstotkih ločitev, včasih v zvezi z zakonsko nezvestobo, včasih pa kot posledica domačih preprič. Končna igra pri ločitvah važno vlogo zapravljivost, pijančevanje in neurejene socialne razmere. Na duševne in spolne bolezni odpade neznaten odstotek ločitev.

KO je umiral dobri oče

je poklical k sebi svoje in rekel: Zaou tti Van nimam kaj, pač pa Vam dam na boljši nasvet, kupujte vse oblačilne potrebščine pri trdici

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA. kakor sem to storil jaz in dobro boste žveli

× Justifikacija v Angori. Pariški listi priobčujo podrobna poročila o justifikaciji starih voditeljev mladoturške stranke. Obsodba je bila izrečena v četrtek zvečer in še isto noč se je izvršila justifikacija. Nekateri prizori justifikacije so bili zelo mučni. Tako se je vrh pod poslanecem Hilmi begom utrgala in šele čez deset minut so obsojenca znova navezali in obesili. Neki drugi obsojenec je pred veslji zblaznel, tako da so ga morali vleči na morišče.

Darujte za dijaške kuhinje

Gospodarstvo

Zvišanje železniških tarif

Službene novine z dne 27. avgusta t. l. št. 193 objavljajo naredbo ministra saobračaja, po kateri stopajo s 1. oktobrom sledeče nove železniške tarife v veljavo: 1. lokalna tarifa za prevoz blaga itd. na progah državnih železnic SHS ter na vicinalnih železnicah, ki so pod upravo državnih železnic. 2. Pristanišna tarifa za prevoz blaga in živih živali med postajami državnih železnic in vicinalnih železnic v državni upravi na eni strani ter postajami Bakar, Dubrovnik, Metković, Solin, Split, Sušak, pristanišče, Šibenik in Zelenika na drugi strani. 3. Dodatek k železniški tarifi del II. tarifi na odredbe za prevoz blaga, ki je v veljavi od 1. oktobra 1925. Z uveljavljanjem novih tarif se razveljavljajo sledeče sedaj veljavne tarife, in sicer: 1. Lokalna tarifa (zvezek A) reglamentarne in tarifne odredbe za prevoz blaga kakor tudi 2. tablice za računanje vozarine (zvezek B), ki je od 1. oktobra 1925 v veljavi. 3. Ob enem se ukinja s 1. oktobrom tudi veljavnost tarifnega obvestila M. S. B. R. 16.149 z dne 8. junija 1926, ki je bilo objavljeno v Službenih novinah št. 134 in ki se nanaša na uporabo vozarinskih tablic na Split itd. in Dubrovnik itd. v uvoznem prometu.

Tarifna reforma uvaža po preteku enega leta pristaniščno tarifo za Sušak, za katero so se toliko borili posebno hrvaški gospodarski krogi. Ob enem se uvaža tudi posebna izjemna tarifa za dovolj žita in hrane v pasivne kraje, ki pa za Slovenijo ne velja. V ostalem pomenja nova tarifa znatno podražitev vozarine na glavnih progah in za vse suhozemske obsejne prehode za importni kakor tudi za eksportni promet in s tem povišanje produkcijskih stroškov za domačo industrijo in obrt.

Povišanje tarife je sklenila vlada že spomladaj koncem marca in sicer brez zaslišanja tarifnega odbora, ki je edino kompetenten dati o tem svoje strokovno mnenje s stališča interesentov gospodarskih krogov. Kakor čujemo, se sestavlja sedaj tudi nov daljšar za omrežje državnih železnic in sicer po načelih, ki pomenijo znatno podražitev prevoznih stroškov za industrijo, kakor tudi za uvozno in izvozno trgovino v Sloveniji, ker bodo z ozirom na vzpone posameznih prog kilometerske razdalje napram sedanjim razdaljam znatno povečane.

—g Slovenski gospodarski krogi proti trgovinski pogodbi z Avstrijo. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je poslala vladi in pristojnim ministrstvom nujno spomenico, v kateri zahteva, da se čim prej odpove trgovinska pogodba z Avstrijo in prično pogajanja o novi pogodbi.

—g Prošnje za izdajo uverenj, potrebnih za oprostitve carine. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja ponovno zainteresirane, ki vlagajo prošnje na ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu za izdajo uverenj v svrhu oprostitve uvozne carine, da morajo priložiti prošnji poleg

originalne fakture tudi prepis in prevod fakture ter da mora uvoznik na originalu fakture potrditi s svojeročnim podpisom, da je fakture originalna. Nadalje opozarja zbornica tudi na to, da morajo biti vse priloge kolkovane s kolikom po 2 Din. Prošnje samo je kolkovati s 5 Din in priložiti je za rešitev kolek za 20 Din. Interesenti naj v lastnem interesu gornja navodila točno upoštevajo.

—g Vinska letina. Poljedelsko ministrstvo dobiva poročila o stanju vinogradov v posrednih pokrajinah. Poplave in druge elementarne nesreče so grozljivo znatno škodovali, vendar pa bo letina dobra.

—g Dobave: Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. septembra t. l. ponudbe za dobavo 600 kg ležišne volne, za dobavo 30 kg modre kisline, za dobavo 500 kom plošč iz plavljenega železa; do 7. septembra t. l. za dobavo 50 komadov kretinskih pragov, za dobavo 1000 kom. nalučnikov za stenjske gorilce, za dobavo 45 kg usnja, za dobavo 8000 km vžigalnih kapic; do 10. septembra t. l. za dobavo »klunkerske« plošč za dobavo materiala za vozne snazilce, za dobavo 5000 kg kalcinirane sode, za dobavo inventarja za vozne snazilce. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Komanda državne divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe za odajo del in za dobavo 150 raznih sodov in 400 kom. zložljivih stolov in miz. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 14. septembra t. l. pri Stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (bela moka, suhe slive, riž, fižol, ješprenček, makaroni, sladkor, kristalni, meso, mleko, žemljice itd.). 15. in 18. septembra pri komandi vojnega okruha v Dolnji Lendavi ter Murski Soboti glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1926 ter do 1. aprila 1927. Dne 15. septembra t. l. pri komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru in pri komandi mesta v Ptuj, dne 16. septembra t. l. pri komandi celjskega vojnega okruha in pri komandi mesta v Slov. Bistrici, dne 17. septembra pa pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave mesa za čas od 1. oktobra 1926 do 31. marca 1927.

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 26.400 kg raznega železa, glede dobave sanitetnega (obvezilnega) materiala in instrumentov. Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave strešne opeke ter glede dobave strešnega škrlja. Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 140.000 kg cementa, glede dobave 60.000 kom. zidne opeke. Dne 22. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave tolenega in jamskega gromača ter glede dobave 8800 kg modre galice. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg bele pšenične moke tipa št. »0« in 10.000 kg tipa št. »2«; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 200 delavnih halj. Dne 24. septembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave svetlopijnega papirja, 50 rol »Ozalid« in amonijakovega cveta. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Železno in medeno pohištvo kakor:

železne postelje, pločevinaste angleške postelje, medene postelje, postelje, smivalniški, obešalniki, nočne omarice itd.

Leseno pohištvo kakor:

pisalne mize, stoli, ledne omare.

Otroški vozički od najpriprostejših do najfinišnih izvršitve.

Pačli:

trajno gorilne, šamotirane navadne, emailirane.

Vsakovrstni trgovski in liti bron, emailirane table (za ulične, hišne številke, napise pri firmah) najboljše izvedene in najcenejše proizvaja in odpremlja:

Z. P. N. Zadruga ratnih invalida, Zeman.

Glavno skladišče:

Filiala: ANTON KOBİ

BEograd: Kosmajka ulica 30

ZEMUN: Želj. Privozna cesta 19 (bivši duvanski magazin)

Zdravnik Dr. ZALAR

zopet redno ordinira od 10. - 11. dopoldne in 2. - 3. dopoldne LJUBLJANA Sv. Petra cesta 26

Iščemo krojaškega vajenca. Naslov pri upr. Slov. Naroda. 2606

Prostovoljna javna dražba

raznega pohištva ter oprave (konjske opreme), sirovi itd. za mesno prekaljevalnico se bo vršila 2. in 3. septembra ob 9 dopoldne, Stari trg 19. 2602

Vdovec

srednjih let, z lepim premoženjem, želi znanja z dekletom ali vdovo brez otrok v starosti 20-35 let. Na premoženje se ne ozira. Biti mora dobrega značaja, čiste preteklosti in dobra kuharica. Bodočnost ji je zagotovljena. P sмене ponudbe na upravo lista pod »Poslenje/2504«. Tajnost zanjameca.

Sprejme se

sostanovalec, boljši gospod. Imeti mora svoje postojno prebivališče. Isto tam se sprejmejo tudi 4 gospodje na domačo hrano. — Proda se nekaj moških in ženskih obelk. Naslov pri upr. Slov. Naroda.

J. Stjepušin — Sisak —

preporuča najboljšo tamburo, žice, partitura, škole ostale potrebščine za svo glazbalo. Odlikovan na pe- 22-T risloj izložbi. — Cienici franko

L. Mikuš

Ljubljana, Mostov 13 p. pravo svoje udaje dežnikov in solčnikov ter spremljalnih polk. Popravila se izvršujejo hitro in solidno

Na boljša kolesa so **GRITZNER** in šivalni stroji

za obrt, dom **JOSIP PETELIČ, Ljubljana.** Pouk šivanja in umetnega vezenja brez plačila. Najnižje cene. Tudi na obroke!

Gospodična

vešča knjigovodstva — se sprejme. — Ponudbe pod Knjigovodstvo/2484 na upravo »Sl. Naroda«.

M. Berdajs, trgovina s specijerskim blagom in semen, Maribor, sprejme pridnega

učenca

z dobrim šolskim spričevalom, ki razume tudi nekoliko nemško. Hran in stanovanje v hiši. 2467

Dobro in po 2503

brezkonkurenčni ceni

nabavite si vsa moška oblačila, osobito za

šoloobvezne

edino le v detajlni trgovini konfekcijske tovarne

FRAN DERENDA & Cie.

Gradišče, nasproti dramskega gledališča.

2 učenca sprejme

manufakturna veletrgovina v Ljubljani, in sicer enega v trgovino in enega v pisarno. Reflektanti ne p-ko 1. leti star, po možnosti z delno srednješolsko izobrazbo, naj nošjo ponudbe na upravo »Jutra« pod zna ko: »PRIDNOST« 2488.

Najstarejša parketerska tvrdka

Ferdo Primožič

LJUBLJANA, Trnovski pristan 4

se priporoča za dobavo in polaganje vsakovrstnih parket, hrastovih in bukov h dešč c. popravi in struženje starih podov. Cene zmene.

Najboljši mladinski list je

Zvonček

Izhaja vsak mesec v šolskem letu. — Prva številka izide meseca septembra. — Celoletno stane Din 30, četrletno Din 7-50. Naročniki je treba plačati vnaprej in sicer na upravo »ZVONČKA«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 61.

2609

V globoki žalosti naznanjamo, da nas je zapustila, previdena s tolažili sv. vere, naša iskrenoljubljena mama in stara mama, gospa

Marija Benda

odova magistrskega uradnika

Po dolgem in mučnem trpljenju jo je poklical v 80. letu starosti Vsemogočni k večnemu počitku.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v četrtek, dne 2. septembra t. l. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Pod Trančo št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 31. avgusta 1926.

Globoko žalnočli otroci.